

Kichwa cha Ujumbe: Tito 1:10-16 - Upinzani wa mafundisho ya kweli: walimu wa uongo, utamaduni mbovu, uovu wa kibinafsi.

Swali la Muhimu: Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?

Wazo Muhimu: Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hufanya maisha ya watu kuwa tofauti na kuimarisha kanisa.

Andiko: Tito 1:10-16

Muda: Mtafsiri wa saa 2 (saa 1 dakika 27 ya kuzungumza (maneno 3500 kwa maneno 40 kwa dakika) + dakika 15 za kusitisha + dakika 10 za mabadiliko = Saa 1 na jumla ya dakika 52)

Utangulizi:

Kagua Somo lililotangulia:

- Mawazo Muhimu kutoka kwa masomo yaliyotangulia:

Swali la Muhimu: Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?

Wazo Muhimu: Mafundisho ya Uongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hubadilisha jinsi tunavyoishi na kuimarisha kanisa.

Usomaji wa Maandiko

Maandishi: -

Sasa, tunaamini kwamba kitabu hiki kina maneno yenyewe ya Mungu. Sio kitabu tu kati ya nyingi. Ni kitabu .

Kwa hivyo, kama unaweza, tafadhali simama nje ya heshima kwa neno Takatifu la Mungu.

Mfasiri alisoma:

Tito 1:10–16

- [10]Kwa maana wako wengi wasiotii, wanenao maneno matupu na wadanganyifu, hasa wale wa tohara. [11]Lazima wanyamazishwe, kwa kuwa wanavuruga jamaa nzima kwa kufundisha yale ambayo hawapaswi kufundisha ili kupata aibu. [12]Mmoja wa Krete, nabii wao wenyewe, alisema, Wakrete ni waongo siku zote, wanyama wabaya, walafi wavivu. [13] Ushuhuda huu ni kweli. Kwa hiyo uwakemee kwa ukali, wapate kuwa timamu katika imani, [14] wasiwe wakifuata ngano za Kiyahudi na maagizo ya watu

wanaoiacha kweli. [15]Vitu vyote ni safi kwa walio safi; lakini hakuna kilicho safi kwao walio najisi na wasioamini ; lakini akili zao na dhamiri zao zimetiwa unajisi.

[16]Wanakiri ya kuwa wanamjua Mungu, bali kwa matendo yao wanamkana. Ni wachukizao, waasi, hawafai kwa kazi yo yote njema. (ESV)

Omba.

Maandishi:

Tito 1:10

Kwa maana wako wengi wasiotii, wanenaji matupu na wadanganyifu, hasa wale wa chama cha tohara.

Kwa maana wako wengi wasiotii, wanenaji matupu na wadanganyifu (Mst.10)

- Paulo anaweka kinyume na kile alichokizungumza katika sehemu iliyotangulia (Tito 1:1-9)
- Asiye chini yake,
 - waasi, wakaidi, wasiotii, wale ambao hawatakuwa chini ya mwingine.
 - Neno lile lile lililotumika katika Tito 1:6
 - [6]Ikiwa mtu hana lawama, mume wa mke mmoja, na watoto wake ni waumini, wasioshitakiwa kwa ufisadi au uasi. (ESV)
 - Hawa ni walimu wanaokataa kujitiisha kwa Mungu
- Wazungumzaji watupu
 - mtu asiye na maana, mzungumzaji asiye na maana
 - Watu wanaoongea sana lakini hawana la kusema
 - Hawa ni walimu ambao hawana lolote la msingi la kusema.
- Wadanganyifu
 - mdanganyifu wa akili, mdanganyifu
 - Mtu anayeongoza watu kwa njia mbaya

- Je, unaona muundo ulio na maneno haya matatu : wasiotii, wazungumzaji watupu na wadanganyifu?
 - Mwalimu anakataa kumtii Mungu
 - Mazungumzo yake basi ni tupu (hayana umuhimu wa kweli)
 - Kisha anawaelekeza wasikilizaji wake kwake, si kwa mungu.
- hii inakukumbusha nani?
 - Shetani.
 - Shetani alikataa kujitiisha kwa Mungu
 - Ahadi zake ni tupu
 - Anaelekeza wasikilizaji wake kwake sio mungu.
- Maswali
 - Je, unajitoa kwa Mungu Je, mafundisho yako yana maana?
 - Je, mafundisho yako yamejengwa juu ya msingi wa maneno ya Mungu?
 - Je, maneno yako ni muhimu kwa umilele?
 - Je, unawaongoza watu kuelekea kwa Mungu?

hasa wale wa chama cha tohara (Mst.10)

- Mawazo yaliyojadiliwa hapo juu ni makundi ya ulimwengu kwa walimu wa uongo
 - Paulo sasa anapata hususa kuhusu walimu wa uongo huko Krete.
- Chama cha tohara
 - Hawa walikuwa walimu waliosema ni lazima ufuata sheria za kale za Kiyahudi ili uokoke
 - Kundi hili lilikuwa na ufahamu wa maandiko, lakini wanatofautiana na mafundisho ya Kristo
 - Mwalimu anakataa kujitiisha kwa Kristo kama masihi
 - Maongezi yao yakawa matupu. Sheria zisizo na uzito wa milele
 - Wangewaelekeza wasikilizaji wao mbali na mungu na kuelekea wao wenyewe..
 - Unajuaje kama mwalimu ni mwongo.
 - Je, matokeo ya mafundisho yao ni nini?
 - Pesa?

- Ukubwa wa umati?
- Umaarufu?
- Matokeo ya kweli ya mafundisho mazuri:
 - Kufuata kile ambacho Mungu anataka
 - Tito 1:1
 - Kufundisha
 - Tito 1:9
 - Maadili
 - Tito 1:7–8
 - Maisha ya mfuasi
 - Tito 2:1-9
- Kuakisi mafundisho mazuri yanayofundishwa.
- Maswali:
 - , mafundisho yako yanazaa matunda ya aina gani ?

Chukua Njia:

Nataka wajue nini?

- Swali:
 - Je, unafuata kile ambacho Mungu anataka katika mafundisho yako?
 - Je, mafundisho yako ni tupu au yamejaa uzito wa milele
 - Je, unawaelekeza wasikilizaji wako kuelekea nafsi yako au kwa Mungu?
 - , mafundisho yako yanazaa matunda ya aina gani ?
- Swali Muhimu
 - Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?
- Wazo Muhimu:
 - Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hufanya maisha ya watu kuwa tofauti na kuimarisha kanisa.

[11]Lazima wanyamazishwe, kwa kuwa wanavuruga jamaa nzima kwa kufundisha yale ambayo hawapaswi kufundisha ili kupata aibu.

Lazima zinyamazishwe (Mst. 11)

- Paulo anasema kwamba wale “wasioshikamana sana na neno la kuaminiwa kama wafundishwayo” (1:9) hawapaswi kutoa sauti katika kanisa.
 - Wao:
 - Usijinyenyekeze kwa Mungu
 - Ongea maneno matupu
 - Waelekeze wengine mbali na Mungu
 - Hawakuwa watu wa nje waliokuwa wakishambulia kanisa - walikuwa *ndani* au karibu nalo, wakijifanya kama mamlaka za kidini.

kwa kuwa wanasumbua familia nzima (mst. 11)

- Inasikitisha
 - Kupindua, kupindua, kupindua kuharibu
- Je, matokeo ya mafundisho yasiyo sahihi ni nini?
 - Familia nzima inaharibiwa.
 - Mafundisho ya uwongo yanatia sumu familia zinazodhoofisha kanisa.
 - Utume wa Mungu unatiririka kupitia familia, kupitia kanisa, na katika ulimwengu
 - Maandiko yanaunganisha mafundisho ya kibiblia kwa familia na kanisa na misheni,

kwa kufundisha yale wasiyopaswa kufundisha ili kupata aibu. (Mst. 11)

- Ni nini sababu ya mafundisho mabaya?
 - Faida ya aibu
- Aibu
 - Mchafu, unyonge, aibu

- Walimu hawa walikuwa na ufahamu wa maandiko, lakini walifundisha kinyume na “neni la kuaminiwa”.
 - Mwalimu anakataa kujitiisha kwa Kristo kama masihi
 - Maongezi yao yakawa matupu. Sheria zisizo na uzito wa milele
 - Wangewaelekeza wasikilizaji wao mbali na mungu na kuelekea wao wenyewe..
- Faida
 - Faida
 - Aya hii inatuonyesha kuwa kuna faida isiyo sahihi na inaashiria kuwa kuna faida sahihi
 - Ni nia gani sahihi za kufundisha?
 - Paulo alitofautiana na “chama cha Tohara” kwa sababu mafundisho yake
 - Kujiweka chini ya Kristo kama Masihi,
 - Na kwa hiari alitoa vyote vilivyokuwa vyake
 - Mafundisho yake yalikuwa mengi na yaliyojaa umuhimu wa milele
 - Maisha yake yalikuwa onyesho la kumiminika kwa ajili ya wengine.
 - Maisha yake yaliakisi ufalme wa Mungu “kichwa chini”
 - Mafundisho yake yanakataa sheria kama njia ya wokovu na yanategemea Kristo pekee.
 - Aliwaelekeza wasikilizaji wake kwa mungu na mbali na yeye mwenyewe.
 - Anaelekeza kwa Kristo kwa uzuri

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Je, mafundisho katika kanisa lako ni kinyume na neno la Mungu?
 - Je, hali ya familia katika kanisa lako ikoje?
 - Je, mafundisho yako ni kama ya Wakristo wa Kiyahudi? (Si kumtii Mungu, faida ya ubinafsi, Maneno matupu, Kuwaelekeza watu kwako)

- Je, mafundisho yako ni kama ya Paulo (Kujitiisha kwa Mungu, bila ubinafsi, kamili ya ukweli na kuelekeza kwa Kristo?)
- Maswali Muhimu
 - Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?
 - Je, ninatengeneza watu kwa ukweli wa injili—au kushiriki tu maoni yangu mwenyewe?
- Wazo Muhimu:
 - Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hubadilisha jinsi tunavyoishi na kuimarisha kanisa.
 - Mafundisho ya uwongo yanalitia sumu kanisa kutoka ndani, lakini ukweli wa injili unalisafisha na kuliimarisha.

Tito 1:12

Mmoja wa Wakrete, nabii wao wenyewe, alisema, Wakrete ni waongo siku zote, wanyama wabaya, walafi wavivu.

Mmoja wa Wakrete, nabii wao wenyewe, alisema (Mst.12).

- Paulo alikuwa mwanafunzi wa:
 - Neno la Mungu
 - Historia
 - Mshairi miaka 600+ kabla yake
 - Utamaduni wake mwenyewe wa Kiyahudi
 - Wafilipi 3:4–6
 - Utamaduni wa wasikilizaji
 - Wanaume wa Athene
 - Kusanyiko la Tito
- Maswali

- Je, unafanya kazi kwa bidii kama Paulo—unatafuta kuelewa Neno la Mungu, utamaduni wako, na ulimwengu ili uweze kuwa jinsi ukweli katika maisha na mafundisho yako ?

"Wakrete ni waongo siku zote , hayawani wabaya, walafi wavivu." (Mst. 12)

- Waongo
 - mwenye kuvunja imani
 - mtu mwongo na asiye mwaminifu
- Wanyama Wabaya
 - Imepotoka
 - Tabia mbaya
 - mnyama mwitu, mnyama wa mwituni, mnyama
 - metafu. mtu katili, mnyama, mshenzi, mkatili
- Mlafi mvivu
 - akiepuka kazi ambayo mtu anapaswa kufanya
 - mtu ambaye ni "tumbo lote"
- Haya matatu (hapo juu) ni athari ya mwalimu wa uongo
 - Kutojiitisha kwa Mungu
 - Kuwa na maneno matupu
 - Kuwaelekeza wengine mbali na mungu.
- Maelezo haya ni kinyume kabisa cha mfano wa Paulo mwenyewe tuliojadili katika sehemu ya kwanza ya mstari huu.
 - Paulo alikuwa msemaji wa ukweli (si mwongo)
 - Paulo aliongozwa na roho ya Mungu (hakuna mnyama wa mwituni)
 - Paulo alikuwa mfanyakazi mwenye bidii ambaye aliacha tamaa zake mwenyewe kwa ajili ya wengine (si mlafi mvivu)

Chukua Njia:

- Maswali:

- Je, unafanya kazi kwa bidii kama Paulo—unatafuta kuelewa Neno la Mungu, utamaduni wako, na ulimwengu ili uweze kuboresha jinsi ukweli katika maisha na mafundisho yako ?
- Je, huduma yako inakisi uadilifu, nidhamu, na kujitolea kwa Paulo—au Wakrete udanganyifu, anasa, na uvivu?
- Swali Muhimu
 - Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?
 - Je, maneno na mfano wangu huwasaidia wengine kukua katika utauwa au kuwapotosha?
- Wazo Muhimu:
 - Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hufanya maisha ya watu kuwa tofauti na kuimarisha kanisa.
 - Mafundisho yaliyopotoka huzaa maisha mapotovu; mafundisho sahihi huzaa maisha yenye uzima na imani ya kweli.

Tito 1:13

Ushuhuda huu ni kweli. Kwa hiyo uwakemee kwa ukali, wapate kuwa wazima katika imani.

Ushuhuda huu ni kweli (Mst.13)

- Kwa nini ushuhuda huu ni wa kweli?
 - Kila mtu ni mwenye dhambi. Sisi sote tuna dhambi katika asili yetu
 - Waefeso 2:1–3
 - [1]Nanyi mlikuwa wafu kwa sababu ya makosa na dhambi [2]mliziendea zamani kwa kuifuata njia ya ulimwengu huu, kwa kumfuata yule mkuu wa uwezo wa anga, roho yule atendaye kazi sasa katika wana wa kuasi; [3]ambaye sisi sote tuliishi kati yao hapo kwanza tukizifuata tamaa za mwili wetu, tukizitenda tamaa za mwili na nia, nasi kwa tabia zetu tulikuwa kama watoto wa ghadhabu. (ESV)

- Wanadamu, kwa sababu ya dhambi, ni “ waongo, wanyama wabaya, walafi wavivu”.
- Kama wachungaji tunahitaji kutambua kwamba watu daima wanasonga— karibu na Mungu au mbali Naye. Hakuna anayekaa katikati.
- Kuna tu mbele au nyuma
 - Mbele
 - Kusonga kwa Mungu, uzuri wake na ukweli
 - Reverse
 - Kujitenga na Mungu, kuingia katika makosa na uongo.
- Sisi sote ni wenye dhambi.
 - Mafundisho na maisha yetu lazima yawe ya kweli ili kutusogeza kwa Mungu.
- Je, tunapaswa kufanya nini kuhusu hili?

Kwa hiyo uwakemee kwa ukali, wapate kuwa wazima katika imani, (Mst.13).

- Wakemee vikali
 - Neno sawa na Tito 2:15
 - [15]Tamka mambo haya; onya na **kemea** kwa mamlaka yote. Mtu asikudharau.
 - Kemea
 - Kuhukumu, kukanusha
 - Ili kurekebisha, kupiga simu kwa akaunti
 - ili kumuonyesha mtu kosa lake
 - Kuleta mwanga, kufichua fikra mbaya au kutenda.
 - Kama wachungaji, tunapaswa kuhakikisha kwamba kile kinachofundishwa ni fundisho la kweli lililokita mizizi katika neno la Mungu .
 - Kwa kufundisha, tunahitaji kutambua kwamba hakuna upande wowote au bustani... Kuna mbele au kinyume tu
 - Mbele
 - Kusonga kwa Mungu, uzuri wake na ukweli

- Reverse
 - Kujitenga na Mungu, kuingia katika makosa na uongo.
 - Tunapaswa kukemea ili...
- Ili wapate sauti katika imani
 - Kumbuka: mstari huu hauzungumzii watu walio nje ya kanisa.
 - Yaelekea walikuwa watu wa ndani—waliodai kuwa Wakristo waliokuwa wakifundisha Ukristo uliopotoka, wa kufuata sheria.
 - Kutiwa moyo kwa Paulo hapa ni kuwasahihisha ili waweze kuwa timamu, kamili katika imani yao!
 - 1 Wathesalonike 5:14
 - [14]Ndugu, tunawasihi, waonyeni wavivu, watieni moyo waliokata tamaa, wasaidieni walio dhaifu, muwe na subira pamoja na wote. (ESV)

Chukua Njia:

- Maswali
 - Je, mahubiri yako na mafundisho yako ni ya kweli (kamili) katika imani?
 - Je, mahubiri yako ni kwamba unakemea na kusahihisha ili wengine wapate kuwa timamu katika imani yao?
- Swali Muhimu
 - Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?
 - Je, ushawishi wangu unaunda wanafunzi wa Yesu au kupotosha ujumbe wa Yesu?
- Wazo Muhimu:
 - Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hubadilisha jinsi tunavyoishi na kuimarisha kanisa.
 - Udanganyifu hugawanyika, lakini ukweli huwarejesha na kuwaunganisha watu wa Mungu.

Tito 1:14

wasijishughulishe na ngano za Kiyahudi na amri za watu wanaoiacha kweli.

Kutojitoa (Mst.14)

- Kujitolea
 - Neno "kujitolea" linamaanisha
 - kuleta meli nchi kavu na kutia nanga hapo.
 - Kutupa mstari na kushikamana na.
 - Kushikilia au kushikamana na wazo.
 - Moyo wa mwanadamu unafanywa kujikita kwenye kitu fulani.
 - Sisi huwa tunajiambatanisha na kile tunachothamini
- Maswali
 - Unajitolea nini pia? (Mungu, uzuri wake na ukweli, au makosa na uongo?)
 - nyie watu mnajitolea nini? (Mungu, uzuri wake na ukweli, au makosa na uongo?)

kwa hadithi za Kiyahudi na amri za watu wanaoiacha kweli. (Mst.14)

- Hadithi za Kiyahudi na amri za watu lilikuwa kosa ambalo kusanyiko la Tito lilikuwa likipambana nalo
 - Kila utamaduni na mazingira ni tofauti
 - Ni makosa gani katika utamaduni wako?

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Unajitolea nini pia? (Mungu, uzuri wake na ukweli, au makosa na uongo?)
 - nyie watu mnajitolea nini? (Mungu, uzuri wake na ukweli, au makosa na uongo?)
 - Je! unajua makosa ya kutaniko lako la Kenya?

- Swali kuu:
 - Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?
 - Je, ninachofundisha hutoka katika Neno la Mungu au kutoka kwa mapokeo ya wanadamu na kiburi?
- Wazo Muhimu:
 - Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hufanya maisha ya watu kuwa tofauti na kuimarisha kanisa.
 - Ukweli unapovunjwa, mioyo huharibika; ukweli unapokumbatiwa, tabia hukomaa.

Tito 1:15

Kwa walio safi, vitu vyote ni safi, lakini kwa wao walio najisi na wasioamini, hakuna kitu kilicho safi; lakini akili zao na dhamiri zao zimetiwa unajisi.

Kwa walio safi, vitu vyote ni safi, lakini kwa walio najisi na wasioamini hakuna kilicho safi (Mst.15).

- Katika mistari 10-14
 - Paulo anaonya kuhusu walimu wa uongo
 - Wanaharibu kaya (Mst. 11)
 - Wanaendeleza amri za wanadamu juu ya Kweli ya Mungu (Mst. 14)
 - Wanasema wanamjua Mungu lakini wanamkana kwa matendo yao (mistari 16).
 - Walimu hawa wa uwongo wanaonekana kuwa wacha Mungu lakini kwa kweli ni wafisadi.
- Mistari wa 15 unaeleza kwa nini waalimu hawa wa uongo hupotosha ukweli
 - Wenye moyo safi (yaani, waliosafishwa kweli kwa imani katika Kristo);
 - Wao:
 - Jikabidhi kwa Mungu

- Zungumza maneno ya Mungu ya milele
- Waelekeze watu kwa mungu
- usafi sio kufuata sheria
 - inapita kutoka kwa mabadiliko ya ndani.
- Lakini kwa wale walio najisi na wasioamini (kama waalimu wa uongo).
 - Wao:
 - Kataa kwa Mungu
 - Sema maneno yao tupu
 - Elekeza watu kuelekea wao wenyewe
 - hata wanaodhaniwa kuwa “usafi” wao ni wa uongo
 - kwa sababu mioyo yao ni chafu.
 - Mafarisayo katika siku za Yesu walitumia *desturi za usafi za Kiyahudi* ili kuonyesha utakatifu.
 - Waalimu wa uwongo katika kanisa la Tito wanatumia *hadithi za Kiyahudi na amri za wanadamu* (mst. 14) kwa matokeo sawa.
 - Katika visa vyote viwili, tatizo si kanuni zenyewe—ni moyo usioamini unaoziona.
 - Wao:
 - Kataa kwa Mungu
 - Sema maneno yao tupu
 - Elekeza watu kuelekea wao wenyewe

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Je! unafanya kazi kwa bidii kwa ajili ya usafi wa ndani—kupitia toba, maombi, na kumtegemea Roho—au unadumisha utendaji wa huduma ya nje?
 - Je, unawaongoza watu kuamini kwa kina nguvu za utakaso za Kristo, au kujiamini katika taratibu zao za kidini?
 - Je, mahubiri yako na miundo ya uanafunzi inakuza mioyo au kudhibiti tu tabia?
 -

- Swali kuu:
 - Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?
 - Je, ninafuata mafundisho yenye uzima ambayo hujenga—au mazungumzo matupu yanayobomoa?
- Wazo Muhimu:
 - Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hufanya maisha ya watu kuwa tofauti na kuimarisha kanisa.
 - Tunachoamini hutengeneza jinsi tunavyoishi—uongo huharibu, ukweli hubadilika.

Tito 1:16

Wanakiri kwamba wanamjua Mungu, lakini wanamkana kwa matendo yao. Ni wachukizao, waasi , hawafai kwa kazi yo yote njema

- Mstari wa 16 ndio mwisho, mwisho wa sehemu hii ambayo inazingatia
- Katika mistari 10-14
 - Paulo anaonya kuhusu walimu wa uongo
 - Wanaharibu kaya (Mst. 11)
 - Wanaendeleza amri za wanadamu juu ya Kweli ya Mungu (Mst. 14)
- Katika aya ya 15:
 - Paulo anaonyesha tofauti kati ya
 - waliotakaswa kwa imani
 - Wao:
 - Jikabidhi kwa Mungu
 - Zungumza maneno ya Mungu ya milele
 - Waelekeze watu kwa mungu
 - wale waliopotoshwa na kutoamini,
 - Wao:
 - Kataa kwa Mungu
 - Sema maneno yao matupu

- Elekeza watu kuelekea wao wenyewe
 - hata wakati wote wawili wanadai kumfuata Mungu.
- Katika aya ya 16:
 - Paulo alitoa hali ya mwalimu wa uongo
 - Wanasema wanamjua Mungu lakini wanamkana kwa matendo yao (mstari 16).
 - Walimu hawa wa uwongo wanaonekana kuwa wacha Mungu lakini kwa kweli ni wafisadi.

Kukiri kumjua Mungu (Mst. 16)

- Prof
 - kutangaza wazi, kusema kwa uhuru
 - kujidai mtu kuwa mwabudu
- Kujua
 - kutambua kwa macho
 - kumjali Mungu, kumtunza, kumjali
- Walimu hawa wa uongo *walidai* kuwa wanamjua Mungu
 - kutangaza hadharani mamlaka ya kiroho
 - bado maisha na mafundisho yao yalithibitisha tofauti.
- Waalimu hawa wanatangaza waziwazi kwamba wanaweza kuelewa maagizo ya Mungu
 - Haya ni madai yenye nguvu lakini ya uongo.
 - Katika historia manabii wa uwongo wametoa dai hili na kuwavuta wengi waufanye ukweli.

lakini wanamkana kwa matendo yao (mstari 16).

- Kataa
 - kuthibitisha uongo kwake mwenyewe
 - Kazi zao zinathibitisha kwamba walimu hawa ni wa uongo.
 - Neno hili ni lile lile lililotumika katika kumkana Kristo kwa Petro (Marko 14:72).
 - Marko 14:72

- [72]Mara jogoo akawika mara ya pili. Petro akakumbuka jinsi Yesu alivyomwambia, "Kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana mara tatu." Naye akaanguka chini na kulia. (ESV)
- Petro anamkana Kristo
 - Neno kukataa linamaanisha kukataliwa kwa utii, sio kutokubaliana tu.
- Katika Tito, walimu wa uwongo sio tu kwamba wanashindwa kimaadili; wanamkana Mungu wanayedai kumwakilisha .
 - Walimu wa kweli:
 - Jikabidhi kwa Mungu
 - Zungumza maneno ya Mungu ya milele
 - Waelekeze watu kwa mungu
 - Walimu wa uwongo:
 - Kataa kwa Mungu
 - Sema maneno yao matupu
 - Elekeza watu kuelekea wao wenyewe
- Matendo yetu yanaweza ama kushuhudia au *kusaliti* injili tunayohubiri.

Ni wenye kuchukiza, wasiotii , wasiofaa kwa kazi yoyote njema (Mst.16)

- Ya kuchukiza
 - Ya kuchukiza
- Asiyetii
 - Haiwezekani, haikubaliani,
- Haifai kwa kazi yoyote nzuri
 - Katika ulimwengu wa kale, metali na sarafu zilijaribiwa ili kubaini ikiwa zilikuwa za kweli na za thamani kamili.
 - Sarafu "iliidhinishwa" ikiwa ilitengenezwa vizuri
 - uzito kamili, chuma halisi, na kufikia kiwango.
 - Ilikuwa "haijaidhinishwa" ikiwa ilikuwa ghushi, chafu, au isiyo na kiwango

- aloi iliyochemshwa na chuma cha msingi, au sarafu iliyowekwa chini ili kupunguza uzito wake.
 - Wafanyabiashara na wabadili-fedha walijaribu sarafu kihalisi kwa kugusa, kuona, au kwa kupiga chuma ili kusikia sauti yake, kuthibitisha usafi na uadilifu wake.
- Paulo anaposema walimu wa uongo “hawafai,” anasema
 - ni kama sarafu ghushi ambazo, zikijaribiwa, hazina ukweli.
 - Maisha na mafundisho yao hayafikii maadili au mafundisho ya “kiwango” cha injili.
 - Wanashindwa kuthibitisha ukweli chini ya majaribio
 - ya imani na utii
- Paulo anaposema hawa walimu wa uwongo “hawafai kwa kazi yo yote njema”
 - Kama sarafu ghushi, wanashindwa mtihani wa uhalisi.
 - Ingawa wanaweza kuangalia sehemu ya nje
 - kidini, maarifa, ushawishi
 - "chuma" cha tabia na imani yao haishikilii chini ya uchunguzi.
 - Hawana thamani ya kiroho kama vile sarafu iliyoharibika isivyofaa katika biashara ya uaminifu.
 - Walimu wa kweli:
 - Jikabidhi kwa Mungu
 - Zungumza maneno ya Mungu ya milele
 - Waelekeze watu kwa mungu
 - Walimu wa uwongo:
 - Kataa kwa Mungu
 - Sema maneno yao tupu
 - Elekeza watu kuelekea wao wenyewe

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Je, “chuma” cha tabia na huduma yako kitadumu chini ya uchunguzi?

- Ikiwa Mungu angepima maisha na huduma yako leo, Je, Angekuona unafaa kwa huduma Yake?
- Swali kuu:
 - Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?
 - Je, imani na tabia zangu hufanya injili iaminike zaidi—au kuchanganya zaidi?
 - Je, mtindo wa maisha yangu na mafundisho yangu yanawaelekeza wengine kwa Kristo au kuwavuta kutoka Kwake?
- Wazo Muhimu:
 - Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hubadilisha jinsi tunavyoishi na kuimarisha kanisa.
 - Mafundisho potofu huzaa machafuko, lakini uadilifu wa injili hujenga jumuiya yenye afya.
 - Ukweli wa Kristo pekee ndio unaoweza kusafisha mioyo, kufanya upya nia, na kushikilia kanisa pamoja.

Hitimisho

- Tumeshughulikia Tito 1:10-16
 - Paulo amezingatia mafundisho ya uongo na walimu katika uumbaji:
- Maswali ya kuzingatia:
 - Je, maisha yako na mafundisho yako yanaendana na injili unayotangaza?
 - Unapojaribiwa—na Maandiko, kwa mateso, na matunda yanayozaa—je, tabia na ujumbe wako unathibitisha kuwa ni wa kweli, au unasikika kuwa wa utupu na wa kujinufaisha?
 - Je, wewe na watu wako mmejitolea kwa kweli?
 - Je, unafanya kazi kwa bidii ili kustaajabishwa na uzuri na ukweli wa Mungu, au kuchochewa kwa hila na makosa, faraja, au kujipatia faida?
 - Je, chuma cha tabia na huduma yako kitadumu chini ya uchunguzi wa Mungu?
 - Ikiwa Bwana angepima maisha yako na mafundisho yako leo, Je, Angekuona wewe ni mwaminifu, safi, na unafaa kwa ajili ya huduma Yake?

Maswali Muhimu

Je, kile ninachofundisha na kielelezo kinaonyesha ukweli wa injili au kuupotosha?

Wazo Muhimu:

Mafundisho ya uwongo huharibu mioyo na kugawanya familia, lakini ukweli hufanya maisha ya watu kuwa tofauti na kuimarisha kanisa.

Kichwa cha Ujumbe: Tito 2:1-8- Kuhubiri kwa vituo vyote vya maisha, p. 1
Swali la Muhimu: Je, wewe ni nani na unachofanya kinalingana na mahali Mungu anapokuita uende?

Wazo Muhimu: Tabia yako na mwenendo wako lazima zilingane na wito wako.

Andiko: Tito 2:1-8

Muda: Mtafsiri wa saa 2 (saa 1 dakika 27 ya kuzungumza (maneno 3500 kwa maneno 40 kwa dakika) + dakika 15 za kusitisha + dakika 10 za mabadiliko = Saa 1 na jumla ya dakika 52)

Utangulizi:

Kagua Somo lililotangulia:

- Mawazo muhimu kutoka kwa somo la 1^{la} 2:

Swali la Muhimu: Je, wewe ni nani na unachofanya kinalingana na mahali Mungu anapokuita uende?

Wazo Muhimu: Tabia yako (ambaye ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Jinsi unavyotenda kwa nje) lazima upatane na wito wako (Kile Mungu amekupangia) .

Usomaji wa Maandiko

Maandishi: -

Sasa, tunaamini kwamba kitabu hiki kina maneno yenyewe ya Mungu. Sio kitabu tu kati ya nyingi. Ni kitabu.

Kwa hiyo, kama unaweza, tafadhali simama nje ya heshima kwa neno Takatifu la Mungu.

Tito 2:1-8

- [1]Lakini wewe fundisha yapatanayo na mafundisho yenye uzima. [2]Wanaume wazee wawe na kiasi, wastahivu, wenye kiasi, wazima katika imani, katika upendo na katika saburi. [3]Vivyo hivyo wanawake wazee na wawe na tabia ya uchaji, si wasingizaji, wala watumwa wa mvinyo nyingi. Wanapaswa kufundisha yaliyo mema, [4] na hivyo kuwazoeza wanawake vijana kuwapenda waume zao na watoto wao, [5] wawe na kiasi, wasafi, watendao kazi nyumbani, wafadhili, na kuwatii waume zao wenyewe, ili neno la Mungu lisitukanwe. [6]Vivyo hivyo, wahimize wanaume vijana wawe na kiasi. [7]Jionyeshe mwenyewe katika mambo yote kuwa kielelezo cha matendo mema, na

katika mafundisho yako onyesha unyofu, ustahivu, [8]na usemi wenye uzima usio na hatia ; (ESV)
Omba.

Maandishi:

Andiko: Tito 2:1

Lakini (mst. 1)

- Paulo anaonyesha tofauti kati ya walimu wabaya katika sura ya 1 na huduma ya Tito mwenyewe.
- Usiwe kama wao, fanya kitu tofauti, kuwa kitu kingine isipokuwa ambacho nimeelezea hivi punde.

kuhusu wewe, (mst. 1)

- kumbuka kwamba Tito na Paulo walikuwa karibu.
 - Tito alikuwa mwamini Myunani (Mgiriki), ambaye inaelekea aliongoka na Paulo (Tito 1:4: “Mtoto wangu halisi katika imani tunayoshiriki pamoja.”)
- Ninaona hii kama baba akimvuta mwanawe pembeni na kusema, sikiliza mwanangu,
 - Unawaona watu hao?
 - Usifikiri kama wao.
 - Usiseme kama wao.
 - Usifundishe kama wao.
 - Usiishi kama wao,
 - Kuna njia bora zaidi,
 - Kuna njia sahihi kwako Fikiri.
 - Kuna njia sahihi kwako ya kuongea.
 - Kuna njia sahihi kwako ya kufundisha.
 - Kuna njia sahihi ya wewe kuishi.

fundisha yale yanayopata na mafundisho yenye uzima (mst.1)

- Fundisha
 - jinsi watu wanavyokusikiliza,
 - Jinsi unavyofikiri, kuzungumza, kufundisha na maisha huathiri wasikilizaji wako.
 - Watu wanajenga taswira yao ya kweli ya Mungu kulingana na kile “unachosema.”
 - Kama wachungaji, mafundisho Yako yanaweza kwenda upande wowote.
 - Mafundisho yako yanaweza kumtukuza Mungu, au
 - Mafundisho yako yanaweza kwenda kinyume na Mungu.
- Mafundisho ya Sauti
 - Mafundisho yenye afya
 - Salama na sauti
 - Hakuna mchanganyiko wa makosa
 - Fikiria kuta za kanisa hili,
 - Fikiria kulikuwa na vitalu ndani yake ambavyo vilikuwa dhaifu, laini, au vilivyovunjika wakati wa kujenga.
 - Ikiwa block ni dhaifu, laini, au imevunjika, basi wajenzi hawangeitumia. Kwa nini?
 - Kwa sababu wanataka ukuta usio na makosa. Wanataka ukuta utakaodumu.
 - Wanataka ukuta wenye sauti.
 - Tito alipaswa kufundisha yale yanayopata na mafundisho yenye uzima, yenye afya, salama na yenye uzima.
 - Yeye ni mafundisho ya kweli na yenye afya kutoka kwa Biblia
 - Alikuwa afundishe yale ambayo hayakuwa na mchanganyiko wa makosa.
- Makubaliano gani
 - inafaa na
 - Paulo anasema kwamba Tito lazima afundishe yale yanayoendana na mafundisho yenye uzima.

- Ni nini kinachoendana na mafundisho yenye uzima?
 - Kuishi kwa haki.
- Paulo hasemi: “fundisha theolojia nzuri tu” anamwambia Tito:
 - "ndio fundisha ukweli wa bibilia, lakini pia fundisha kile kinachoendana, kinacholingana na kile kinachofaa au kinachofaa kwa mafundisho.
 - Wafundishe watu wako
 - Sio tu nini cha kufikiria
 - Wafundishe jinsi ya kuishi.
- Jinsi tunavyoishi maisha yetu ni muhimu sawa na kile tunachosema tunachoamini.
 - Tabia yako na mwenendo wako lazima viendane na wito wako.
 - Au mwelekeo wa moyo wako na Matendo yako lazima yaendane na Mafundisho yako.

Chukua Njia:

Nataka wajue nini?

- Swali:
 - Je, unafikiri, unafundisha, unaishi katika njia ambayo ni kinyume na Mungu?
 - Kama wachungaji, mafundisho Yako yanaweza kwenda upande wowote.
 - Je, mafundisho yako yanamtukuza Mungu?
 - Je, mafundisho yako yanapingana na Mungu?
- Swali Muhimu
 - Je, wewe ni nani na jinsi unavyoishi unasonga katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuita uwe?
- Wazo Muhimu: Tabia yako (ambaye ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Jinsi unavyotenda kwa nje) lazima uendane na wito wako (kile Mungu amekupangia)

Andiko la Tito 2:2

Wanaume wazee wawe na kiasi, wastahivu, wenye kiasi, wazima katika imani, katika upendo na katika uthabiti.

Wanaume Wazee wanapaswa kuwa (Mst.2)

- Mwanamume aliyezeeka (labda 50+)
- Ikiwa uko katika kitengo hiki,
 - Paulo anakupa maagizo mahususi.
- Ikiwa hauko katika kitengo hiki,
 - Paul anakupa kitu cha kufyatua risasi.
 - Kulenga
 - Kufanya kazi kuelekea.

Mwenye akili timamu (Mst.2)

- Neno hili linaweza kumaanisha.
 - Kuwa huru kutoka kwa vinywaji vikali.
 - Mtu anayetawaliwa na tamaa zake, na tamaa zake, hawezi kulitumikia kanisa.
 - Lakini inaweza pia kumaanisha "kukeshi."
 - Wanaume wazee wanapaswa kuwa macho, macho wanapomtumikia mungu na kulipenda kanisa.
- Je, uko macho/macho kama mchungaji wako Kanisa la Mungu?

Heshima (Mst.2)

- Neno hili halimaanishi, "dhana". Au dokezo la onyesho la nje la utajiri.
- Inamaanisha kwamba wanaume wazee wanapaswa kupendezwa na tabia zao.
 - Wao ni nani wakati hakuna mtu anayewatazama.
- Je, unamheshimu Mungu, kwa mawazo na matendo yako wakati hakuna anayekutazama?

Kujidhibiti (v2)

- Neno hili lina maana ya karibu na "kuwa na akili timamu."
 - mwenye akili timamu, timamu, katika hisia za mtu.
 - kuzuia matamano na misukumo ya mtu.
- Je, unatawaliwa na matamano yako?
 - Je, umesitawisha tabia ya kujidhibiti bila ubinafsi?

Sauti katika... (mst. 2)

- Neno sawa na mstari wa 1.
 - “Fundisha yale yanayopata na mafundisho **yenye uzima** .”
- Wanaume wazee wanapaswa kuwa "sawa",
 - kuwa mzima,
 - bila makosa
 - wasio na rushwa
- Vivyo hivyo tunapaswa kupenda mafundisho kamili, sahihi,
 - Maisha yetu lazima yawe kamili.

imani, upendo, na uthabiti (mst.2)

- Sauti katika nini?
 - Ikiwa imani yetu
 - Katika imani yetu katika ukweli mzuri wa Biblia.
 - Katika upendo wetu
 - Katika upendo wetu kwa Mungu
 - Na katika uthabiti wetu.
 - Katika saburi na ustahimilivu wetu katika kuishi maisha ya kumcha Mungu
 - Kutokukata tamaa katika kuishi maisha ya kumcha Mungu.
- Wote watatu pamoja:
 - Ni lazima tuwe na imani ya kumwamini mungu,

- Mara tu tunapokuwa na imani, basi upendo wetu kwa Mungu hutusukuma kupenda kama yeye.
- Ni lazima tuwe timamu katika uthabiti wetu.
 - ni lazima “kuenenda katika namna ya mwito ambao tumeitiwa.” Efe. 4:1
- Vivyo hivyo tunapenda mafundisho yote yaliyo sawa, (mstari 1)
 - Maisha yetu lazima yawe kamili.
- Je, maisha yako ni "sawa" kamili?

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Je, wewe ni "mzee"?
 - Ikiwa haupo, basi unapaswa kujitahidi kuishi kama mmoja.
 - Je, uko macho/macho kama mchungaji wako Kanisa la Mungu?
 - Je, unamheshimu Mungu, kwa mawazo na matendo yako wakati hakuna anayekutazama?
 - Je, unatawaliwa na tamaa/matamania yako?
 - Je, umesitawisha tabia ya kujidhibiti bila ubinafsi?
 - Je, maisha yako ni "sawa" kamili?
- Maswali Muhimu
 - Je, maisha yako ya ndani (tabia) na maisha ya nje (mwenendo) yanafanya kazi pamoja kuelekea wito wako uliopewa na Mungu?
 -
- Wazo Muhimu:
 - Tabia yako (ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Jinsi unavyotenda kwa nje) lazima uendane na wito wako (Kile Mungu amekupangia)
 - Wewe ni nani na jinsi unavyoishi lazima uelekee katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuitia kuwa.

Andiko la Tito 2:3

Vivyo hivyo wanawake wazee na wawe na tabia ya kumcha Mungu, si wasingizaji au watumwa wa mvinyo nyingi. Wanapaswa kufundisha yaliyo mema,

Wanawake Wazee Vivyo hivyo (Mst.3)

- Hii inarejelea "mwanamke mzee."
 - Si msichana, si mwanamke mdogo.
- Vivyo hivyo
 - Neno hili linarejelea kile ambacho kimesemwa hivi punde kuhusu wanaume wazee.
 - Kama vile wanaume wazee wanavyopaswa..... vivyo hivyo na wanawake wazee
- Wanaume wazee na wanawake wazee lazima waishi kwa namna ambayo tabia na mwenendo wao upatane na wito wao.
 - Ili kufikia wito wako, mawazo yako, maadili, na matendo yako lazima yaendane nayo.

wawe na tabia ya uchaji (mst.3)

- Kuwa na Uchaji
 - ina maana kwamba mtu anaishi katika njia inayopatana na utakatifu.
- Tabia
 - Jinsi unavyoishi
 - Inamaanisha tabia ya mtu, tabia yake,
- Kuishi maisha kwa njia inayopatana na mambo matakatifu ya Mungu.

Si ya mchongezi (Mst. 3)

- Neno hili mara nyingi hutumika katika agano Jipya kumrejelea shetani!
 - Mshtaki wa uwongo,
 - Paulo anatumia neno hili kulitumia kwa mtu ambaye anaenda kinyume na Mungu.

- kutenda sehemu ya shetani au kuwa upande wake.
- Satin alifanya nini kwenye bustani?
 - Alifanya maneno ya uwongo na yenye kuharibu ili kuharibu sifa ya Mungu.
 - Alifanya hivyo kwa nia mbaya.
 - Kwa kujua alieneza uwongo na kutoa shutuma za uwongo ili kumchafua na kumfedhehesha Mungu!
- Neno hili lina nguvu zaidi kuliko lile tunalofikiria kuwa mchongezi au “mchongezi.”
 - Tunaelekea kufikiria hii kama "sio mbaya" ya dhambi.
 - Hata hivyo neno Paulo analotumia ni ulimwengu huo huo anaoutumia kwa Shetani!
- Je, wewe ni mkarimu katika jinsi unavyozungumza kuhusu wengine?
 - Wachungaji wengine, au watu katika kutaniko lako?
- Je, unawachunga watu wako ili kuhakikisha hawamfuati Shetani jinsi wanavyozungumza wao kwa wao?

Au watumwa wa divai nyingi, (v.3)

- Neno watumwa lina maana: mtu huyu amepunguzwa kuwa utumwa wa kitu fulani.
 - Mtu huyu amejitolea kabisa kwa tamaa zao.
- Hii ni kinyume cha "kujidhibiti".
- Mvinyo ni mojawapo ya mambo mengi ambayo mtu anaweza kuwa mtumwa wake.
- Je, unawachunga watu wako ili wajikane, wajitwike msalaba wao na kumfuata Yesu?

Wanapaswa Kufundisha yaliyo mema (Mst.3)

- Sio tu kwamba wanawake wazee wanapaswa kuishi ili maisha yao ya ndani (tabia) na maisha yao ya nje (mwenendo) yafanye kazi pamoja kuelekea wito wako uliopewa na Mungu, lakini pia wanapaswa kuwafundisha wengine.
 - Haitoshi tu kuishi maisha mazuri kwako mwenyewe, peke yako.

- Maisha yanayoishi vizuri, yanamiminwa kwa ajili ya wengine, ili nao waweze kuishi maisha yanayomtukuza mungu!
- Ufuasi si chaguo.
 - Kujifunza kutoka kwa waumini wakubwa ni muhimu ili kuishi jinsi Mungu anavyokusudia.
 - Ikiwa unataka kuishi kwa njia inayomheshimu mungu, basi wewe na kanisa lako lazima ujitoe katika kuwafunza Wakristo wachanga katika kanisa lako.
- Je, wewe na wazee katika kanisa lenu mnajitoa wenyewe kwa kazi ya kuwafudisha Wakristo wachanga katika kanisa lenu?

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Je, unaishi maisha kwa njia inayopatana na mambo matakatifu ya Mungu?
 - Je, wanaume na wanawake wazee katika kutaniko lenu wanaishi maisha yao kwa njia inayopatana na mambo matakatifu ya Mungu?
 - Je, unawachunga watu wako ili wajikane, wajitwike msalaba wao na kumfuata Yesu?
 - Je, wewe na wazee katika kanisa lenu mnajitoa wenyewe kwa kazi ya kuwafudisha Wakristo wachanga katika kanisa lenu?
- Swali Muhimu
 - Je, unafikiri na kuishi katika njia inayokusukuma kumwelekea Mungu?
- Wazo Muhimu:
 - Wanaume wazee na wanawake wazee lazima waishi kwa namna ambayo tabia na mwenendo wao upatane na wito wao.
 - Tabia yako (ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Jinsi unavyotenda kwa nje) lazima uendane na wito wako (Kile Mungu amekupangia)

Andiko 2:4-5

[4] na hivyo wawazoeze wanawake vijana kuwapenda waume zao na watoto wao, [5] wawe na kiasi, wasafi, watendao kazi nyumbani mwao, wawe wema, wawatii waume zao wenyewe, ili neno la Mungu lisitukanwe.

- Je, ni jambo gani ambalo wanawake wazee wanapaswa kuwafunza wanawake vijana katika jambo gani?

Kujidhibiti (Mst.5)

- Paulo anatumia neno hili kurejelea Wazee (Tito 1:8), wanaume wazee (Tito 2:2) anadokeza hilo na wanawake wazee (Tito 2:3) na iko hapa tena inazungumza kuhusu wanawake vijana.
- Mnapaswa kujitawala ili kuwapenda waume zenu na watoto wenu kwa uaminifu.
 - kumpenda mume na watoto, siku baada ya siku ni kazi ngumu!!!
- Inabidi ujidhibiti ili uwe msafi.
 - Kujiweka safi kutokana na tamaa ya kimwili kunahitaji kujitawala!
- Lazima ujidhibiti ili kufanya kazi kwa furaha nyumbani.
 - Kufanya kazi isiyoonekana, isiyothaminiwa ya familia ni kazi ngumu na inahitaji kujidhibiti!
- Unapaswa kujitawala ili kujinyenyekeza kwa mume mwenye dhambi, mwanadamu!
 - Je , nyinyi waume, mnaishi maisha yenu kwa namna ambayo ni rahisi kwa mkeo kuwaamini? Ili kuwasilisha kwako?

Watiifu kwa waume zao (Mst.5)

- Uwasilishaji ni nini
 - mtazamo au tabia:
 - kufurahia mume kuchukua hatua anapomwongoza Mungu,
 - kufurahi anapoongoza kwa upendo,
 - kuwa tayari kwake kufanya maamuzi (ndani ya ndoa)

- Kujisalimisha: Inamaanisha zaidi ya “utiifu” tu; kuna uhusiano, hisia ya hiari: mwelekeo wa moyo au moyo wa hiari unaofuata uongozi wa mtu.

neni la Mungu lisitukanwe. (Mst.5)

- Revile ni neno la kuvutia.
 - kusema kwa matukano, kutukana, kushtaki kwa uwongo, kukufuru.
 - Kutenda kwa dharau, ufidhuli na kufedhehesha kwa nia ya kutukana na kuonyesha dharau.
 - Paulo anasema kwamba wanawake vijana, na nyingine
 - wanahitaji kuishi kwa namna ambayo tabia zao zisilitusi neno la Mungu.
 - Jinsi tunavyoishi huathiri maoni ya watu kuhusu neno la Mungu!
- Fundisha yale yanayopata na mafundisho yenye uzima! (2:1)
 - Kuishi kwa haki.
 - Paulo anasema zaidi ya “kufundisha theolojia nzuri tu” anamwambia Tito:
 - "ndio fundisha mafundisho mazuri,
 - lakini pia fundisha kuishi maisha sahihi.
 - Tabia zetu (jinsi tunavyoishi) huathiri mtazamo wa watu wa neno la Mungu!

Chukua Njia:

- Maswali
 - Je! wanawake wako wakubwa katika kutaniko lako wanafundisha wanawake vijana jinsi ya kumtukuza mungu jinsi wanavyoishi maisha yao?
 - Je, unaishi maisha yako kwa njia ambayo ni rahisi kwa mke wako kukuamini? Ili kuwasilisha kwako?
 - Je, wanawake wazee wanawaadhibu wanawake vijana katika kanisa lako?
- Swali Muhimu
 - Je, tabia na tabia yako vinafanana na wito wako, au wanakuvuta mbali nayo?
- Wazo Muhimu:
 - Jinsi tunavyoishi maisha yetu ni muhimu sawa na kile tunachosema tunachoamini.

- Tabia yako na mwenendo wako lazima viendane na wito wako.
- Tabia yako (ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Jinsi unavyotenda kwa nje) lazima uendane na wito wako (Kile Mungu amekupangia)

Andiko 2:6

[6]Vivyo hivyo, wahimize wanaume vijana wawe na kiasi.

Vile vile, himiza (Mst.6)

- Vivyo hivyo
 - wanaume wazee na wanawake vijana wa kike na wa kiume lazima waishi kwa namna ambayo tabia na mwenendo wao upatane na wito wao.
- Wahimize
 - kuita kwa upande wa mtu, kuita, kuita.
 - Haya, njoo hapa, nikupe ushauri.
 - Swali:
 - Unamwita nani upande wako, ukiwahimiza waufikie utakatifu?

Wanaume vijana kuwa na kiasi (Mst.6)

- wanaume wadogo
 - Katika hatua hii katika kitabu cha Tito, Paulo ametaja aina 3 za wanaume.
 - Wanaume wazee
 - Wazee
 - Wanaume wadogo
 - Je, unaona njia ya ukuaji wa wanaume katika kitabu hiki?
 - Wanaume vijana na kujitahidi kuwa wazee na wazee wanapaswa kuwa wanaume wazee wanaomcha Mungu.

Jukwaa	Kuzingatia	Uhusiano wa Mentor	Lengo
Wanaume	Jifunze kujizuia na	Ufunzwe na wanaume	Kuwa
Wadogo	imani	wazee	mwaminifu
Wazee	Tumia mamlaka ya kimungu	Ongoza kwa unyenyekevu na uadilifu	Unda wengine
Wanaume	Mfano wa		
Wazee	uvumilivu na uaminifu	Endelea kushauri	Acha urithi wa imani

- fadhila sawa kwamba define wazee ni
 - ya mbegu ya ukuaji kwa vijana
 - ya matunda ya umri katika wanaume wazee .
- uanaume ni wito endelevu
 - kwa kuwa, kumwilisha, na kutoa nguvu ya kimaadili inayoakisi Kristo.
 - Je, unajiandaa vipi kwa hatua inayofuata?
- Kujidhibiti:
 - Kila moja ya mambo ambayo Paulo anaorodhesha kufikia sasa yanapatana na kitengo cha “kujidhibiti.”
 - Paulo anatumia neno hili kurejelea Wazee (Tito 1:8), wanaume wazee (Tito 2:2) anadokeza hilo na wanawake wakubwa (Tito 2:3), wanawake vijana katika (Tito 2:4) na iko hapa tena inazungumza kuhusu wanaume vijana.
 - Maswali
 - Je, unaheshimu kazi ya uanafunzi? Je, mnawatia nidhamu vijana ili wawe wazee?

Chukua Njia:

- Maswali:

- Ikiwa wewe ni kijana mdogo, je, unatawaliwa na matamano/matamano yako?
 - Je, umesitawisha tabia ya kujidhibiti bila ubinafsi?
- Je, mara kwa mara unawahimiza vijana kwenye utakatifu?
- Je, unaheshimu kazi ya ufuasi? Je, mnawatia nidhamu vijana ili wawe wazee?
- Swali kuu:
 - Je, umbo la nafsi yako na kielelezo cha hatua zako zinalingana na kusudi ambalo Mungu ameweka mbele yako?
- Wazo Muhimu:
 - Tabia yako (ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Jinsi unavyotenda kwa nje) lazima uendane na wito wako (Kile Mungu amekupangia)
 - "Wewe ni nani na jinsi unavyoishi lazima uende katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuitia kuwa."

Andiko 2:7-8

[7]Jionyeshe mwenyewe katika mambo yote kuwa kielelezo cha matendo mema, na katika mafundisho yako onyesha unyofu, ustahivu, [8]na usemi wenye uzima usio na hatia;

Jionyeshe katika mambo yote (Mst. 7)

- Jionyeshe ndani
 - Paulo amekuwa akizungumza kuhusu Watu katika kusanyiko lake.
 - Sasa anazingatia Tito mwenyewe.
- Katika mambo yote
 - Katika kila kitu ulicho, katika kila kitu unachofanya

kuwa kielelezo cha matendo mema (Mst. 7)

- Kuwa mtu ambaye wengine wanaweza kunakili.
- Kumbuka hapa kwamba bado haongei kuhusu mafundisho ya Tito, anazungumzia maisha ya Tito.

- Ikiwa kanisa lako lingeweza kuona kila sehemu ya maisha yako, kama wangeiga yako, je, maisha yao yangukuwa matendo mema tu?

na katika mafundisho yako (Mst.7)

- Paulo ameeleza kwamba maisha ya ndani ya kutaniko (tabia) na maisha yao ya nje (mwenendo) lazima yafanye kazi pamoja kuelekea mwito wao waliopewa na Mungu.”
- Paulo sasa anaenda kutaja njia ambayo Tito anapaswa kufundisha.

onyesha uadilifu, utu, na usemi mzuri ambao hauwezi kulaumiwa (Mst.7-8)

- Mafundisho ya Tito lazima yawe na uadilifu.
 - Uthabiti wa maadili, kufundisha kwa sababu sahihi, mafundisho ambayo sio ya kujitumikia au ya ujanja.
- Mafundisho ya Tito lazima yawe na heshima.
 - Njia ya kufundisha ambayo inaamuru heshima
 - inakisi tabia ya kimungu na kujidhibiti
- Mafundisho ya Tito lazima yawe na uzima.
 - Hotuba inayotoa uhai, inayojenga, inayopatana na injili, na haiwezi kulaumiwa
 - Nzima
 - Ni lazima mafundisho ambayo hayasogei mbali na ukweli.
- Mafundisho ambayo hayawezi kulaumiwa
 - Paulo anasema kwamba maisha na mafundisho ya Tito ni mazuri sana hivi kwamba hakuna kitu ambacho watu wabaya wanaweza kusema juu yake.
 - Je, maisha yako na mafundisho yako yanaonyesha uzuri wa injili?

ili adui apate kutahayari, kwa kuwa hana neno baya la kusema juu yetu. (Mst.8)

- Kuwa na aibu.
 - watu wa nje huchukua ujumbe wa injili kwa uzito kwa jinsi jumuiya inavyoishi na kufundisha ipasavyo.
 - Kauli hii haikuwa juu ya kiburi cha kibinafsi lakini kulinda heshima ya injili.

- Tabia ya waumini inaweza ama kupamba (2:10) au kufedhehesha (2:5, 8) mafundisho kuhusu Mungu.
- Hakuna ubaya wa kusema juu yetu.
 - Washindani wangeweza kushambulia tabia ya kila mmoja kama njia ya kudharau mafundisho yao.
 - Paulo alijua kwamba tabia ya mwalimu Mkristo ndiyo ilikuwa hoja yake kuu.
 - Ikiwa mafundisho ya Tito yalikuwa mazuri na mwenendo wake usio lawama, hata wasikilizaji wenye uadui “wangenyamazishwa” (taz. 1:10–11, 2:15).
- Je, unaishi na kufundisha kwa njia ambayo kutaniko lako na wale wanaokupinga wasipate kosa lolote kwao?

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Ikiwa kanisa lako lingeweza kuona kila sehemu ya maisha yako, kama wangeiga yako, je, wangeishi jinsi Paulo anavyotonyesha katika Tito?
 - Je, maisha yako na mafundisho yako yanaonyesha uzuri wa injili?
- Swali kuu:
 - Je, wewe ni nani na unachofanya kinaendana na mahali Mungu anapokuita uende?
- Wazo Muhimu:
 - Tabia yako (ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Jinsi unavyotenda kwa nje) lazima uendane na wito wako (Kile Mungu amekupangia)
 - "Wewe ni nani na jinsi unavyoishi lazima uende katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuitia kuwa."

Hitimisho

- Tumeshughulikia Tito 2:1-8

- Sehemu hii ya Tito inazingatia sifa ya mafundisho sahihi.
 - Kuishi kwa haki.
- Paulo amezingatia maisha sahihi ya watu wafuatao:
 - Wanaume na wanawake wazee
 - Vijana wa kike na wa kiume
 - Na Tito mwenyewe
- Maswali ya kuzingatia:
 - Je, maisha yako na mafundisho yako yanaonyesha uzuri wa injili unayotangaza?
 - Wengine wanapotazama jinsi unavyoishi, je, tabia yako hulifanya fundisho la Mungu kuwa zuri—au kiwango cha maisha yako hukengeusha na hilo?
 - Je, unaishi kwa njia inayopatana na mambo matakatifu ya Mungu?
 - Je, mawazo yako, tabia, na mahusiano yako yanapatana na utakatifu na adhama ya ukweli unaokiri?
 - Je, unawekeza katika kizazi kijacho cha waumini?
 - Mkubwa au mdogo zaidi, je, unajitolea kuwafunza wengine ili fundisho lenye uzima lipate mizizi na kukua katika maisha halisi?

Maswali Muhimu

Je, wewe ni nani na jinsi unavyoishi unasonga katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuita uwe?

Wazo Muhimu:

Tabia yako (ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Jinsi unavyotenda kwa nje) lazima uendane na wito wako (Kile Mungu amekupangia)

Kichwa cha Ujumbe: Tito 2:9-15- Kuhubiri kwa vituo vyote vya maisha, p. 2:

Swali la Muhimu: Je, wewe ni nani na unachofanya kinalingana na mahali Mungu anapokuita uende?

Wazo Muhimu: Wewe ni nani ndani na jinsi unavyoishi nje inapaswa kuendana na vile Mungu amekuitia kuwa na kufanya.

Andiko: Tito 2:1-8

Muda: Mtafsiri wa saa 2 (saa 1 dakika 27 ya kuzungumza (maneno 3500 kwa maneno 40 kwa dakika) + dakika 15 za kusitisha + dakika 10 za mabadiliko = Saa 1 na jumla ya dakika 52)

Utangulizi:

Kagua Somo lililotangulia:

- Mawazo muhimu kutoka kwa somo la 1^{la} 3:
- Tumeshughulikia Tito 2:1-8
 - Sehemu hii ya Tito inazingatia sifa ya ukweli wa Mungu.
 - Kuishi kwa haki.
 - Paulo amezingatia maisha sahihi ya watu wafuatao:
 - Wanaume na wanawake wazee
 - Vijana wa kike na wa kiume
 - Na Tito mwenyewe
- Kusonga mbele
 - Tutazingatia
 - Maneno ya Paulo kwa watumwa (2:9-10)
 - Ufafanuzi wa Paulo wa Injili (2:11-15)

Swali la Muhimu: Je, wewe ni nani na unachofanya kinalingana na mahali Mungu anapokuita uende?

Wazo Muhimu: Wewe ni nani ndani na jinsi unavyoishi nje inapaswa kuendana na vile Mungu amekuitia kuwa na kufanya.

Usomaji wa Maandiko

Maandishi: -

Sasa, tunaamini kwamba kitabu hiki kina maneno yenyewe ya Mungu. Sio kitabu tu kati ya nyingi. Ni kitabu .

Kwa hiyo, kama unaweza, tafadhali simameni kwa heshima kwa Neno Takatifu la Mungu.

Tito 2:9–15

- [9]Watumwa na wawatii mabwana zao katika kila jambo; wawe wenye kupendeza, si wabishi, [10] wasiwe wanyang’anyi, bali wawe na nia njema kabisa, ili katika mambo yote wayapambe mafundisho ya Mwokozi wetu Mungu.
[11]Maana neema ya Mungu iwaokoayo watu wote imefunuliwa; [12]yatufundisha kukataa ubaya na tamaa za kidunia, tupate kuishi maisha ya kiasi, na adili, na ya utauwa, katika ulimwengu huu wa sasa; wenye bidii kwa matendo mema. [15]Tamka mambo haya; onya na kemea kwa mamlaka yote. Mtu asikudharau. (ESV)

Omba.

Maandishi:

Andiko: Tito 2:9-10

[9]Watumwa na wawatii mabwana zao katika kila jambo; wawe wenye kupendeza, si wabishi, [10] wasiwe wanyang’anyi, bali wawe na nia njema kabisa, ili katika mambo yote wayapambe mafundisho ya Mwokozi wetu Mungu.

Watumwa (Mst.9)

Paulo alikuwa akiwaandikia watu walioishi katika ulimwengu wa Utumwa wa Waroma wa kale.

- Utumwa wa Kirumi wa kale dhidi ya Utumwa wa Kisasa:
 - Ulimwengu wa Paulo ulielewa utumwa kimsingi kama hali ya kiuchumi na kijamii,
 - ambapo wakati fulani watumwa wangeweza kupata elimu, wajibu, au hata kupata uhuru.

- Bado ilihusisha umiliki na udhalilishaji, (hii haifanyi kuwa sawa) lakini ilikuwa na muundo tofauti.

Wanapaswa kunyenyekea mabwana zao wenyewe (Mst.9)

- Mnyenyekevu,
 - Kuwa chini, kuwa chini ya, kujitolea kwa matakwa ya mwingine.
 - Inamaanisha zaidi ya “utiifu” tu; kuna uhusiano, hisia ya hiari
 - mwelekeo wa moyo kujitoa kwa uongozi wa mtu
 - (Maadamu haiendi kinyume na amri za Mungu.)
 - Neno lile lile linalotumika kuelezea:
 - Yesu kwa wazazi wake
 - Watu wanaojisalimisha kwa mamlaka zinazotawala.
 - Mdogo kwa mkubwa
 - Wanawake kuwatii waume zao.
 - Wakristo wanajitiisha kwa Mungu
 - Watumishi kwa mabwana
 - Kujisalimisha kunamaanisha kuwa chini ya, kuwa chini ya, kukubali matakwa ya mwingine.
 - Mtumwa ni mtu anayejitolea kwa mapenzi ya mwingine.
 - Hii inatumika si tu kwa mtumwa lakini pia wafanyakazi.
 - Mfano
 - Nina kazi.
 - Wananilipa ili nijitoe kwa mapenzi ya mwingine,
 - wakati wangu sio wangu.
 - Ninajitoa, wakati wangu, nguvu zangu kwa mapenzi ya mwingine.
 - Uwasilishaji Ni Nini (Mtumwa/Mfanyakazi)
 - Tumeitwa kuheshimu na kuthibitisha mamlaka halali,
 - Kunyenyekea, ni mtazamo au mwelekeo wa moyo na furaha ya kuona mwelekeo wa kimungu ukitekelezwa kwa haki na hekima.
 - Lakini uwasilishaji sio kamili au hauna kikomo.

- Hakuna bosi au mkuu aliye na mamlaka ya juu juu ya dhamiri ya Kikristo.
- Wakati kiongozi anapingana na amri za Mungu au sheria ya maadili waziwazi, utii kwa Kristo lazima uwe wa kwanza.

Katika kila kitu (Mst. 9)

- Kulingana na maana ya utii tuliyojadili hivi punde, ni muhimu kuelewa Paulo anamaanisha nini kwa maneno “katika kila jambo”.
 - Je, anamaanisha kwamba watu wanyenyekee hata wakati bosi wao anapowaambia wafanye jambo baya?
 - Nini Uwasilishaji Sio:
 - Kuwasilisha haimaanishi kukubaliana na kila kitu ambacho bosi wako anasema.
 - Unaweza kuongea kwa heshima wakati kuna kitu kibaya.
 - Kujisalimisha hakumaanishi kuacha akili yako au utambuzi wa maadili.
 - Kujisalimisha hakumaanishi kuweka mapenzi ya bosi wako mbele ya mapenzi ya Kristo.
 - Kujisalimisha haimaanishi kutenda au kuishi kwa hofu.
 - Muhtasari:
 - Uwasilishaji ni mtazamo au mwelekeo wa kusikia
 - utayari wa kuunga mkono na kushirikiana na uongozi,
 - furaha kuona mwongozo wa kimungu ukitekelezwa kwa haki na hekima.
 - Huenda ikahusisha heshima hata wakati mtu hakubaliani na maamuzi fulani, mradi tu maamuzi hayo hayaleti dhambi au dhamiri iliyolegea.
- Maswali:
 - Je, wewe au kusanyiko lako mna kazi nje ya kanisa?
 - Je, unafanya kazi tayari kuunga mkono na kushirikiana na uongozi wako?

zinapaswa kuwa za kupendeza (Mst.9)

- Neno hili, la kupendeza pia linamaanisha kukubalika.

- Ikiwa unamfanyia mtu kazi, unafanya hivyo kwa njia ambayo kazi yako inampendeza mwajiri wako.
- Kazi yako ni kukubalika, furaha kwa mtu unayemfanyia kazi.
- Maswali:
 - Je, kazi yako inampendeza mwajiri wako?
 - Je, namna unavyofanya kazi yako inakubalika na ni furaha kwa mtu aliyekuajiri?

si mbishi (Mst.9)

- Tayari tumejadili wazo kwamba kunyenyekea si ufuasi wa kipofu.
 - Kuna wakati kitu cha kusaidia sana unaweza kufanya ni kuleta kutoelewana kwako kwa kiongozi wako.
 - Huenda hawana picha kamili, na kushiriki maoni yako kunaweza kuwasaidia kufanya uamuzi bora zaidi.
- Lakini kuna tofauti kati ya kutokubaliana na mabishano.
 - Kutokubaliana kunatafuta kuelewa na kuboresha;
 - Kubishana kunalenga kujidai au kudhoofisha mamlaka.
 - Tofauti haipo katika kama mtu anazungumza, bali katika roho ambayo mtu anazungumza.
 - Kristo Mwenyewe alihoji na kuwapa changamoto wengine—lakini daima kwa unyenyekevu na hamu ya kufanya mapenzi ya Baba.
 - Kujisalimisha hakumaanishi kunyamaza; inamaanisha kuzungumza kwa roho inayojenga badala ya kuvunja, inayotafuta msaada badala ya kudhuru.

si wizi, bali kuonyesha nia njema yote, (mstari 10).

- Maana ya wizi
 - Kuiba, kudhulumu, kuchukua kwa siri kile ambacho sio chako.
 - Kuonekana kuwa mtakatifu au kufanya kazi kwa bidii lakini sio kuwa.
 - Maswali:

- Ni wapi katika maisha yako unaonekana kuwa mtakatifu, mtukufu, mwenye heshima lakini kwa kweli unajizuia kwa siri, ukiruhusu wengine wafikirie au kudhani zaidi juu yako ambayo ni kweli kweli?
- Je, maisha yako ya ndani (tabia) na maisha ya nje (mwenendo) yanafanya kazi pamoja kuelekea wito wako uliopewa na Mungu?
- Kuonyesha imani yote nzuri
 - Hii ina maana gani?
 - Kuonyesha imani nzuri inamaanisha kuwa unamwamini Mungu anakutumia na anatukuzwa katika kazi yako, hata kama hakuna mtu mwingine anayeona.
 - Kufanya kazi kwa nia njema, ni kufanya kazi kana kwamba Mungu ndiye bosi wako, kana kwamba unaripoti kwake moja kwa moja.
 - Wakolosai 3:22–24
 - [22]Enyi watumwa, watiini katika mambo yote walio mabwana zenu hapa duniani; si kwa kuwatazama tu, kama wapendezao watu, bali kwa unyofu wa moyo, mkimcha Bwana. [23]Lo lote mfanyalo, lifanyeni kwa moyo, kama kwa Bwana, wala si kwa wanadamu, [24]mkijua ya kuwa mtapokea kwa Bwana urithi kuwa thawabu yenu. Unamtumikia Bwana Kristo. (ESV)
 - Katika kazi zetu tunapaswa kufanya kazi kana kwamba Mungu ndiye bosi wako, kana kwamba unaripoti kwake moja kwa moja.
 - Maswali
 - Je! mnafanya kazi kwa moyo, kama kwa bwana na si kwa wanadamu?
 - Je, kazi yako inaonyesha imani nzuri, imani kwamba Mungu hutukuzwa katika matendo yako?

ili katika mambo yote wayapambe mafundisho ya Mwokozi wetu Mungu. (Mst.10)

- Kifungu hiki cha maneno ndicho kiini cha sura ya pili.
 - Paulo amezingatia maisha sahihi ya watu wafuatao:
 - Wanaume na wanawake wazee
 - Vijana wa kike na wa kiume
 - Tito mwenyewe

- Watumwa
 - Ninaamini kwamba kifungu hiki (katika kila kitu wanaweza kupamba mafundisho ya Mungu) kinatumika zaidi ya watumwa tu.
 - hiki cha maneno kinaweza na kinafaa kutumika kwa kila mtu ambaye Paulo amemtaja hadi sasa.
 - Paulo anasema kwamba kila jambo ambalo mwamini yeyote anafanya, wanapaswa kulifanya ili mwenendo wao uongeze mafundisho juu ya Mungu.
- Katika kila kitu
 - Hii inatumika kwa kila kitu ambacho mtumwa hufanya.
 - inaweza pia kutumika kwa kila jambo ambalo Mkristo yeyote anafanya.
 - Ili matendo ya kila mtu katika kanisa la Tito yaweze kuimarisha injili kwa jinsi wanavyoishi maisha yao.
- Wanaweza kupamba mafundisho ya Mungu Mwokozi wetu.
 - Pamba, kata, ili kuimarisha.
 - Paulo anasema kwamba kila jambo analofanya mwamini linapaswa kufanya mafundisho kuhusu Mungu yavutie zaidi kupitia matendo yao.
 - Waumini wanapaswa kuishi ili matendo yao *yapambe* (kupamba, kupamba) mafundisho ya Mungu Mwokozi wetu.
 - Jambo moja la kuzingatia:
 - Ikiwa unafikiri juu ya jengo, mapambo yake hayafanyi chochote kufanya kuta zake kuwa na nguvu.
 - Rangi nzuri, au uchoraji wa vichaka haufanyi chochote kufanya jengo kusimama kwa muda mrefu.
 - Jengo lenye nguvu litasimama bila kujali ikiwa ni zuri.
 - Hivyo kwa mafundisho ya Mungu, ukweli wa Mungu.
 - Kweli ya Mungu itasimama bila kujali hali ya hewa unayochagua kuipamba kwa jinsi unavyoishi maisha yako.
 - Lakini unaweza kuifanya kweli ya Mungu kuwa nzuri zaidi kwa jinsi unavyoishi maisha yako.

Chukua Njia:

- Swali:
 - Je, unafanya kazi kwa njia inayoonyesha utayari wa kuunga mkono na kushirikiana na wakuu wako?
 - Je, unamfanyia kazi kwa mtazamo au mwelekeo wa moyo ambao unakubali kwa furaha mwongozo na uongozi wake?
 - Watu wanapotazama maisha yako—maneno yako, kazi yako, na mahusiano yako—wanajifunza nini kuhusu Mungu unayemtumikia?
 - Ni kwa njia gani mwenendo wako wa kila siku unaweza kuongeza au kuficha uzuri wa injili?
- Swali Muhimu
 - Je, wewe ni nani na jinsi unavyoishi unasonga katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuita uwe?
- Wazo Muhimu: Tabia yako (ambaye ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Unachofanya kwa nje) lazima uendane na wito wako (Kile Mungu amekuitia kuwa).

Andiko la Tito 2:11

[11]Kwa maana neema ya Mungu iwaokoayo watu wote imefunuliwa.

- Jambo moja la kuzingatia hapa: tumetoka katika kuzungumzia jinsi ya kuishi maisha ya Kikristo.
 - Paulo sasa anazungumzia ukweli wa Mungu wenyewe.

Kwa maana Neema ya Mungu imeonekana (Mst.11)

- Imeonekana
 - ni kama “kung’aa”—neema imezuka juu ya ulimwengu kama mapambazuko ya jua kuingia gizani.
 - Kwa nini tunahitaji neema? Kwa sababu, mbali na Kristo, sote tulikuwa gizani.

- Paulo anaandika katika Waefeso 2:1 “Ninyi mlikuwa wafu kwa sababu ya makosa na dhambi zenu...
 - Warumi 3 inasema: “Hakuna aliye mwadilifu... hakuna amtafutaye Mungu...
 - Tukiachwa sisi wenyewe, sisi ni kama mawe—waliokufa, wasioweza kutikisika, wasio na msaada.
- Ndugu, huwezi kuthamini kwa usahihi Gace ya Mungu, hadi uelewe kwa usahihi hasira ya Mungu.
- Kila mmoja wetu amefanya dhambi na anastahili ghadhabu ya Mungu.
- Hatuwezi chochote!!!!
- Juhudi zako bora za kuhama hazikufikishi popote!
 - Bila matumaini!
 - Dhambi zetu hutupatia hukumu ya Mungu. Hatuwezi kujiondoa kwa bidii.
- LAKINI—neema ya Mungu ilionekana katika Kristo!
 - Kuja kwa Kristo ni maawio ya jua ya neema—kuleta wokovu kwa wote wanaoamini.
 - Kama vile Isaya asemavyo: “Watu waendao gizani wameona nuru kuu.” (Isa 9:2)
- Soma Mstari wa 11 tena.
- Ujio wa kwanza wa Kristo ni kuchomoza kwa jua juu ya ulimwengu katika hukumu na dhambi.
- Neema imeonekana!
- Maswali
 - Marafiki—umepokea neema hii?
 - Ni zawadi ya bure.
 - Huwezi kuipata. Ipokee kwa imani leo!

kuleta wokovu kwa watu wote (Mst.11)

- Mtu yeyote anaweza kuja kwa Kristo.
 - Haijalishi wewe ni nani, unatoka wapi, au umefanya nini
 - Ikiwa umeweka tumaini lako kwa Kristo, basi uko ndani yake

- Hakuna mtu ambaye hatakiwi chini ya msalaba.
- Paulo anasema kwamba:
 - Kila mtu ni sawa mbele ya Yesu
 - Hakuna makali ya ushindani
- Jitihada zetu za kibinadamu zimenyamazishwa mbele za Mungu.
- Hatuna cha kuleta, hakuna cha kulinganisha na Mungu.
- Maswali
 - Je, unaamini kwamba wokovu ni kwa ajili ya watu wote?

Chukua Njia:

- Maswali:
 - umepokea neema hii?
 - Je, unaamini kwamba wokovu ni kwa ajili ya watu wote?
- Maswali Muhimu
 - Je, maisha yako ya ndani (tabia) na maisha ya nje (mwenendo) yanafanya kazi pamoja kuelekea wito wako uliopewa na Mungu?
- Wazo Muhimu:
 - Wewe ni nani ndani na jinsi unavyoishi nje inapaswa kuendana na vile Mungu amekuitia kuwa na kufanya.

Andiko la Tito 2:12

[12]yatuzoeza kukataa ubaya na tamaa za kidunia, tuishi maisha ya kiasi, na adili, na ya utauwa, katika wakati huu wa sasa;

Kutufundisha (Mst. 12)

- ukitengeneza jinsi ulivyo kwa ndani
- Je, inatufundisha nini?
 - ukweli wa Mungu
 - Ukweli wa neema ya Mungu kwetu.

- Ukweli wa Mungu ndio kitu pekee kitakachowafundisha watu wako kuishi maisha ya kumcha Mungu.
 - Kama mwalimu wa Biblia, kama mafundisho yako si sahihi basi maisha ya watu wako yatakuwa mabaya
- Maswali
 - Je, unafundisha mafundisho yenye uzima?

kuachana na uasi na tamaa za kidunia (mstari 12)

- Injili haisemi: “Ishi vizuri zaidi ili upate kuokolewa.”
- Injili Inasema: "Kwa sababu UMEOKOKA, sasa ishi kwa njia tofauti."
 - Neema ya Mungu hutuamsha, hutufundisha, na kutupa uwezo wa kusema HAPANA kwa dhambi na NDIYO kwa utauwa.
 - “Enendeni kwa namna inavyoustahili wito mlioniwa.”! (Efe. 4:1)
- Neema hutufundisha maisha yetu yote.
 - Ni neema hilo linaendelea kutuzoeza—siku baada ya siku.
- Soma Mstari wa 12 tena.
- Ujio wa kwanza wa Kristo ni kuchomoza kwa jua juu ya ulimwengu katika hukumu na dhambi.
 - Neema ya Mungu imekuja kama jua kuingia gizani
 - Neema haionekani tu, inatufundisha -
 - inaunda maisha, inabadilisha.
- Nuru ya asubuhi ya Neema ya Mungu huwaamsha watu kutenda
- Maswali
 - Je, unaishi katika njia ambayo kweli ya Mungu inakufunza katika Utauwa?
 - Je, Injili inaundaje maisha yako sasa hivi?

na kuishi maisha ya kiasi, adili, na utauwa katika nyakati hizi (mstari 12).

- Kujidhibiti
 - kwa akili timamu, kwa kiasi, kwa kiasi, kwa busara

- Paulo anatumia neno hili kurejelea Wazee (Tito 1:8), wanaume wazee (Tito 2:2) anamaanisha na wanawake wazee (Tito 2:3), wanawake vijana katika (Tito 2:4), wanaume vijana (Tito 2:6) yeye mwenyewe (Tito 2:7) na watumwa katika (Tito 2:9).
 - Ukweli wa Mungu, pamoja na kujidhibiti ni sawa na mwanzo wa ukomavu wa kiroho.
 - Unaweza kusikia kweli ya Mungu, lakini ukikosa kujizuia haitaenda popote.
 - Unaweza kujizuia, lakini ukikosa mafundisho mazuri, hayaendi popote
 - Ukweli wa Mungu pamoja na kujidhibiti ni sawa na mwanzo wa maisha ya unyoofu na ya kumcha Mungu.
 - Tabia yako (ambaye ulivyo kwa ndani) na mwenendo wako (Unachofanya kwa nje) lazima ziendane na wito wako.
- Maisha ya kumcha Mungu
 - mcha Mungu, mcha Mungu
 - Hili ndilo lengo la ukweli wa Mungu, na kuishi kwa haki.
 - Maisha ya kumcha Mungu yanayoambatana na wito wa kuwa mtakatifu.
 - Kama Wakristo, tunapaswa kuishi kwa namna ambayo tabia zetu (kilicho ndani yetu) na mwenendo wetu (matendo yetu) vyote vipatane na wito wetu.
- Katika zama za sasa.
 - Maana:
 - Sasa! Wakati huu! Hivi sasa
 - Waumini wanapaswa kuishi maisha ya kujitawala, ya uadilifu, na ya kumcha Mungu ... Sasa hivi.
- Maswali
 - Je, unaishi maisha ya Kiungu sasa hivi?
 - Je, unawapa changamoto watu wako kuishi maisha ya Kimungu sasa hivi?

Chukua Njia:

- Maswali:

- Je, unafundisha mafundisho yenye uzima (kweli ya Mungu)?
- Je, unaishi katika njia ambayo kweli ya Mungu inakufunza katika Utauwa?
- Je, unawapa changamoto watu wako kuishi maisha ya Kimungu sasa hivi?
- Swali Muhimu
 - Je! unaishi kila siku kwa njia ambayo huhamisha wito wako kutoka kwa ndoto hadi ukweli?
- Wazo Muhimu:
 - Wewe ni nani ndani na jinsi unavyoishi nje inapaswa kuendana na vile Mungu amekuitia kuwa na kufanya.

Andiko la Tito 2:13

[13]tukilitazamia tumaini lenye baraka, mafunuo ya utukufu wa Mungu mkuu na Mwokozi wetu Yesu Kristo;

Kungoja tumaini letu lenye baraka (Mst.13)

- Wazo hili la "kusubiri maana yake
 - kutarajia: utimilifu wa ahadi
 - Kuangalia kwa matarajio
- Tunapaswa kuishi maisha ya kimungu sasa hivi kwa sababu tunangojea utimizo wa ahadi ambayo Mungu alituahidi!
- Tunangoja nini?

Kutokea kwa Utukufu wa Mungu Mkuu na Mwokozi wetu Yesu Kristo. (Mst.13)

- Kama vile neema ilivyopambazuka Kristo alipokuja mara ya kwanza—vivyo hivyo tunatazamia kurudi Kwake, wakati utukufu Wake utakapong’aa kikamilifu.
- Siku moja—Kristo atarudi, na hakutakuwa na usiku tena. Hakuna dhambi tena, hakuna kifo tena.
 - Na mpaka siku hiyo, **neema inatutegemeza**. Inatupa matumaini.

Chukua Njia:

- Maswali
 - Je, unaishi maisha yako kwa njia inayoonekana kwa matarajio ya kuja kwa Kristo?
- Swali Muhimu
 - Je, tabia na tabia yako vinafanana na wito wako, au wanakuvuta mbali nayo?
- Wazo Muhimu:
 - Jinsi tunavyoishi maisha yetu ni muhimu sawa na kile tunachosema tunachoamini.
 - Wewe ni nani ndani na jinsi unavyoishi nje inapaswa kuendana na vile Mungu amekuitia kuwa na kufanya.

Andiko la Tito 2:14

[14] ambaye alijitoa nafsi yake kwa ajili yetu, ili atukomboa na maasi yote, na kujisafishia watu wawe milki yake mwenyewe, wale walio na juhudi katika matendo mema.

- Mtu anaweza kuzingatia mstari huu kama muhtasari wa sura yote ya 2.
 - Kristo alijitoa ili kutukomboa na kutufanya kuwa watakatifu (kweli ya Mungu)
 - Sasa tunapaswa kuwa na bidii kwa ajili ya matendo mema (tulivyo kwa ndani na yale tunayofanya kwa nje.)

Bidii kwa ajili ya matendo mema (Mst.14)

- Hii ina maana:
 - mmoja anayewaka kwa bidii,
 - wanaotamani sana,
 - bidii kwa
- Neno lile lile lililotumika katika
 - 1 Wakorintho 14:12
 - [12]Vivyo hivyo na ninyi wenyewe, kwa kuwa mnatamani **sana** madhihirisho ya Roho, jitahidini sana kulijenga kanisa. (ESV)

- Paulo anasema kwamba kanisa la Tito linapaswa kutekwa na habari njema ya injili hivi kwamba wana shauku, bidii, shauku ya kuishi Injili katika maisha yao ya kila siku.

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Je, umetekwa na habari njema ya injili kiasi kwamba una shauku ya kuiishi katika maisha yako ya kila siku?
 - Je, Injili ndiyo inayowasukuma watu wako kuwa na bidii kwa ajili ya matendo mema?
- Swali kuu:
 - Je, umbo la nafsi yako na kielelezo cha hatua zako zinalingana na kusudi ambalo Mungu ameweka mbele yako?
- Wazo Muhimu:
 - Wewe ni nani ndani na jinsi unavyoishi nje inapaswa kuendana na vile Mungu amekuitia kuwa na kufanya.
 - "Wewe ni nani na jinsi unavyoishi lazima uende katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuitia kuwa."

Andiko la Tito 2:15

[15]Tamka mambo haya; onya na kemea kwa mamlaka yote. Mtu asikudharau.

Tangaza... himiza na kemea (Mst.15)

- Tangaza
 - Kuzungumza / kuhubiri
- Wahimize
 - Kuita kwa upande wa mtu,
 - kusihi, kusihi
 - kuelekeza

- kufariji, kuhimiza, kufariji au kuimarisha
- Kemea
 - Kuhukumu, kukanusha
 - Ili kurekebisha, kupiga simu kwa akaunti
 - ili kumuonyesha mtu kosa lake
 - Kuleta mwanga, kufichua, kusahihisha fikra mbaya au kufanya.
- Tunapaswa kutumia ukweli wa Mungu kwa wote wawili:
 - Kuhimiza na kusahihisha!
 - Mchungaji anayefanya moja tu kati ya nyingine hatumii neno kwa usahihi.
 - 1 Wathesalonike 5:14
 - [14]Ndugu, tunawasihi, waonyeni wavivu, watieni moyo waliokata tamaa, wasaidieni walio dhaifu, muwe na subira pamoja na wote. (ESV)

Kwa mamlaka yote (mst. 15)

- Je, mamlaka ya Tito yanatoka wapi?
 - Sio akili zake mwenyewe, au nguvu au nguvu
 - Inatoka kwa Mungu.
 - Tito anaweza Kutangaza mambo haya; onya na kemea kwa mamlaka yote kwa sababu “mambo haya” hayatokani na Tito!
 - Anatoa tu maneno ya Mungu kwa watu wa Mungu.
- Kwa nini Paulo anasema hivi
 - Itakuja siku ya hukumu .
 - Wale ambao wameweka tumaini lao kwa Kristo, wataokolewa, wale wanaomkataa watabaki gizani.
 - Ambao wanasikia maneno yake na wakaamini na wale wasioamini.
 - Nakusihi, sikia maneno yake... amini!!!
 - Kristo amefanya njia kwa ajili yako!
- Marafiki, kukumbuka kile Kristo amefanya—na kile atakachofanya—ndicho kinachochochea maisha ya kimungu leo.

Chukua Njia:

- Maswali:
 - Je, mahubiri yako yanatia moyo na kuwarekebisha watu wako!
 - Je, unapumzika katika mamlaka ya Neno la Mungu? Au unajaribu kuhubiri na kuongoza kwa nguvu zako mwenyewe.
- Swali kuu:
 - Je, wewe ni nani na unachofanya kinaendana na mahali Mungu anapokuita uende?
- Wazo Muhimu:
 - Wewe ni nani ndani na jinsi unavyoishi nje inapaswa kuendana na vile Mungu amekuitia kuwa na kufanya.
 - "Wewe ni nani na jinsi unavyoishi lazima uende katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuitia kuwa."

Hitimisho

- Tumeshughulikia Tito 2:9-15
 - Sehemu ya kwanza ya Sura ya 2 inazingatia sifa ya ukweli wa Mungu.
 - Kuishi kwa haki.
 - Sehemu ya pili ya Sura ya 2 inazingatia ukweli wa Mungu kuwa yenyewe
- Maswali ya kuzingatia:
 - Je, maisha yako ya kila siku yanafanya injili iaminike zaidi kwa wale wanaokutazama?
 - Watu wanapoona jinsi unavyofanya kazi, unavyozungumza na unavyohusiana, je, wanahisi uzuri na uaminifu wa neema unayodai?
 - Je, neema ya Mungu inakufundisha kwa bidii kusema “hapana” kwa uasi na “ndiyo” kwa kuishi maisha ya kimungu hivi sasa?
 - Je, unaruhusu injili itengeneze tabia, matamania, na mtazamo wako—au je, tamaa za kilimwengu zinaweka utulivu wa maisha yako?

- Je, unaishi kwa kutazamia kwa hamu kurudi kwa Kristo—wenye bidii kwa ajili ya matendo mema kwa sababu wewe ni wake?
 - Je, tumaini lako katika kuonekana kwake linajaza maisha yako ya sasa na kusudi, unyenyekevu, na shauku takatifu?

Maswali Muhimu

Je, wewe ni nani na jinsi unavyoishi unasonga katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuita uwe?

Wazo Muhimu:

"Wewe ni nani na jinsi unavyoishi lazima uende katika mwelekeo sawa na vile Mungu amekuitia kuwa."